

10

ЗАХИСТ ВІТЧИЗНИ

Рівень стандарту

«ОСНОВИ МЕДИЧНИХ ЗНАНЬ»

Міні-конспекти уроків до підручника

В. М. Лелеки, А. М. Бахтіна, Е. В. Винограденко

Лелека В. М.

Л 33 **Захист Вітчизни.** «Основи медичних знань» (рівень стандарту). 10 клас: міні-конспекти уроків до підруч. В. М. Лелеки, А. М. Бахтіна, Е. В. Винограденко. — Харків : Вид-во «Ранок», 2018. — 48 с.

ISBN 978-617-09-3983-8

Посібник складено відповідно до нової навчальної програми «Захист Вітчизни» для навчальних закладів загальної середньої освіти, затвердженої Міністерством освіти і науки України, з урахуванням особливостей структури підручника з «Захисту Вітчизни для» 10 класу (В. М. Лелека, А. М. Бахтін, Е. В. Винограденко).

Посібник призначений для вчителів з предмету «Захист Вітчизни».

УДК 355:61

Призначено для використання з 01.09.2018

Навчальне видання 0651124У

Формат 60×90/16. Папір друкарський.

Лелека Віталій Миколайович

Гарнітура Шкільна. Друк офсетний.

Ум. друк. арк. 3,00.

ЗАХИСТ ВІТЧИЗНИ

ТОВ Видавництво «Ранок»,

«Основи медичних знань»

вул. Кібальчица, 27, к. 135, Харків, 61071.

(рівень стандарту). 10 клас: міні-конспекти

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

уроків до підручника В. М. Лелеки,

ДК № 5215 від 22.09.2016.

А. М. Бахтіна, Е. В. Винограденко

Для листів: вул. Космічна, 21а, Харків, 61145.

Провідний редактор Г. Ю. Рогінська

E-mail: office@ranok.com.ua

Технічний редактор М. С. Жубр

Тел. (057) 701-11-22, 719-48-65,

Верстка В. В. Лукашова

тел./факс (057) 719-58-67.

З питань придбання продукції
видавництва «Ранок» звертатися за тел.:

Житомирі – (067) 122-63-60;

у Харкові – (057) 727-70-80, 727-70-77;

Львові – (032) 244-14-36;

Києві – (044) 599-14-53, 377-73-23;

Миколаєві і Одесі – (048) 737-46-54;

Вінниці – (0432) 55-61-10;

Черкасах – (0472) 51-22-51;

Дніпрі – (056) 785-01-74, 789-06-24;

Чернігові – (0462) 93-14-30.

E-mail: commerce@ranok.com.ua.

«Книга поштою»: вул. Котельниківська, 5, Харків, 61051

Тел. (057) 727-70-90, (067) 546-53-73. E-mail: pochta@ranok.com.ua

www.ranok.com.ua

Разом дбаємо
про екологію та здоров'я

1 СЕМЕСТР

Тема. Вступне заняття

Заняття. Підготовка до захисту Вітчизни — обов'язок кожного громадянина

Навчально-виховна мета: ознайомити зі змістом програми предмета *Захист Вітчизни Основи медичних знань*, завданням кожного розділу, порядком проведення занять; вивчити обов'язки та правила поведінки учнів на уроках; виховувати повагу та любов до Батьківщини, дисциплінованість, уважність, почуття необхідності отримання знань задля збереження життя та здоров'я людини.

Навчальні питання

1. Військово-патріотичне виховання — складова патріотичного виховання молоді. Підготовка до захисту Вітчизни — обов'язок кожного громадянина.
2. Зміст програми предмета *Захист Вітчизни Основи медичних знань*; завдання кожного розділу.
3. Обов'язки та правила поведінки учнів на уроках.

Форма проведення заняття: теоретичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, бесіда, пояснення.

Місце проведення заняття: класна кімната.

Час проведення заняття: 45 хвилин.

Базові поняття й терміни: військово-патріотичне виховання — складова патріотичного виховання молоді; підготовка до захисту Вітчизни — обов'язок кожного громадянина; зміст програми предмета *Захист Вітчизни Основи медичних знань*, завдання кожного розділу; обов'язки та правила поведінки учнів на уроках.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедіа, відеоматеріали.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заключна частина				

РОЗДІЛ «ОСНОВИ МЕДИЧНИХ ЗНАНЬ І ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ»

Тема 1. Основи законодавства України щодо охорони здоров'я людини

Заняття 1. Нормативно-правова база з захисту життя і здоров'я людини в Україні

Навчально-виховна мета: ознайомити з положеннями основних документів нормативно-правової бази щодо захисту життя і здоров'я людини в Україні; узагальнити знання щодо обов'язків та правил поведінки учнів на уроках; вивчити принципи охорони здоров'я; виховувати повагу до нормативних актів та законів України.

Навчальні питання

1. Основні документи нормативно-правової бази щодо захисту життя і здоров'я людини в Україні.
2. Закони України Основи законодавства України про охорону здоров'я; Про екстрену медичну допомогу.
3. Аналіз стану здоров'я людей в Україні та принципи охорони здоров'я.

Форма проведення заняття: теоретичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, пояснення.

Місце проведення заняття: класна кімната

Час проведення заняття: 45 хвилин.

Базові поняття й терміни: Закон України Основи законодавства України про охорону здоров'я, Закон України Про екстрену медичну допомогу, принципи охорони здоров'я.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедіа, відеоматеріали, Закон України Основи законодавства України про охорону здоров'я, Закон України Про екстрену медичну допомогу.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заклучна частина				

Тема 2. Надання домедичної допомоги при раптовій зупинці серця

Заняття 1. Рятувальний ланцюжок при раптовій зупинці серця

Навчально-виховна мета: ознайомити з поняттям ланцюжок виживання; узагальнити знання положень основних документів нормативно-правової бази щодо захисту життя і здоров'я людини в Україні; вивчити характеристику ланцюжка виживання як ефективного надання допомоги пацієнтам з раптовою зупинкою кровообігу; тренувати у виконанні правил рятувального ланцюжка; виховувати ціннісне ставлення до здоров'я людини.

Навчальні питання

1. Ланцюжок виживання як ефективне надання допомоги пацієнтам з раптовою зупинкою кровообігу.
2. Характеристика ланцюжка виживання.
3. Тренування у виконанні правил рятувального ланцюжка.

Форма проведення заняття: практичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, показ, практичне виконання.

Місце проведення заняття: класна кімната.

Час проведення заняття: 45 хвилин.

Базові поняття й терміни: ланцюжок виживання; раптова зупинка кровообігу; домедична допомога.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедіа, відеоматеріали.

Хід уроку

№ з/п	Частина уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заклучна частина				

Заняття 2. Алгоритм дій проведення серцево-легеневої реанімації

Навчально-виховна мета: ознайомити з основними положеннями реанімаційних заходів; узагальнити знання щодо правил проведення рятувального ланцюжка при раптовій зупинці серця; вивчити правила та техніку масажу серця; тренувати у виконанні техніки масажу серця; виховувати відповідальність за збереження життя та здоров'я людини.

Навчальні питання:

1. Основні положення реанімаційних заходів.
2. Правила та техніка масажу серця.
3. Тренування у виконанні техніки масажу серця.

Форма проведення заняття: практичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, показ, практичне виконання.

Місце проведення заняття: класна кімната

Час проведення заняття: 45 хвилин.

Базові поняття й терміни: домедична допомога; реанімаційні заходи; масаж серця, техніка масажу серця.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедіа, відеоматеріали.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заклучна частина				

Заняття 3. Основні правила та порядок проведення реанімації

Навчально-виховна мета: ознайомити з основними правилами та порядком проведення реанімації; узагальнити знання правил проведення масажу при раптовій зупинці серця; вивчити першочергові завдання при проведенні реанімації; тренувати у виконанні першочергових завдань реанімації; виховувати відповідальність за власне життя та життя інших людей.

Навчальні питання

1. Поняття про реанімацію та її першочергові завдання.
2. Правила реанімації.
3. Тренування у виконанні першочергових завдань реанімації.

Форма проведення заняття: практичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, показ, практичне виконання.

Місце проведення заняття: класна кімната

Час проведення заняття: 45 хвилин.

Базові поняття й терміни: домедична допомога; реанімація; раптова зупинка серця.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедіа, відеоматеріали.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заклучна частина				

Заняття 4. Звільнення дихальних шляхів від сторонніх предметів: западання язика, нижньої щелепи, слизу, води та відкриття верхніх дихальних шляхів

Навчально-виховна мета: ознайомити з алгоритмом звільнення дихальних шляхів від сторонніх предметів прийомом Геймлеха; узагальнити знання щодо вирішення першочергових завдань проведення реанімації при раптовій зупинці серця; вивчити правила очищення ротової порожнини; етапи вилучення сторонніх тіл; тренувати у виконанні техніки звільнення дихальних шляхів від сторонніх предметів; виховувати ціннісне ставлення до здоров'я людини, сміливість та витримку при наданні допомоги.

Навчальні питання

1. Правила та техніка очищення ротової порожнини. Етапи вилучення сторонніх тіл.
2. Підтримка прохідності верхніх дихальних шляхів. Прийоми Геймлеха.
3. Тренування у виконанні техніки звільнення дихальних шляхів від сторонніх предметів.

Форма проведення заняття: практичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, показ, практичне виконання.

Місце проведення заняття: класна кімната.

Час проведення заняття: 45 хвилин.

Базові поняття й терміни: домедична допомога; прохідність верхніх дихальних шляхів; етапи вилучення сторонніх тіл; прийом Геймлеха.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедія, відеоматеріали.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заключна частина				

Заняття 5. Штучне дихання: його різновиди, методика та техніка проведення штучної вентиляції легень

Навчально-виховна мета: ознайомити з поняттям штучне дихання; узагальнити знання щодо звільнення дихальних шляхів від сторонніх предметів; вивчити правила та техніку штучного дихання методом рот до рота, рот до носа, методи Сільвестра Брошу, Холджера Нельсона; тренувати у виконанні техніки звільнення дихальних шляхів від сторонніх тіл; виховувати бережливе та дбайливе ставлення до свого здоров'я та здоров'я інших людей.

Навчальні питання

1. Штучне дихання як штучна вентиляція легень та її методи.
2. Правила та техніка штучного дихання методом рот до рота, рот до носа.
3. Правила та техніка штучного дихання методами Сільвестра Брошу, Холджера Нельсона.

Форма проведення заняття: теоретичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, пояснення.

Місце проведення заняття: класна кімната

Час проведення заняття: 45 хвилин.

Базові поняття й терміни: домедична допомога; штучне дихання; штучна вентиляція легень; метод рот до рота; метод рот до носа; метод Сільвестра Брошу та Холджера Нельсона.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедія, відеоматеріали.

Хід уроку

№ з/п	Частина уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заключна частина				

Заняття 6. Тренування у виконанні техніки проведення штучної вентиляції легенів

Навчально-виховна мета: узагальнити знання методів проведення штучної вентиляції легень; тренувати вміння у виконанні техніки штучного дихання методом рот до рота, рот до носа, методами Сільвестра Брошу та Холджера Нельсона; виховувати відповідальність, ініціативність та впевненість у своїх діях.

Навчальні питання

1. Тренування у виконанні техніки штучного дихання методом рот до рота,
2. Тренування у виконанні техніки штучного дихання рот до носа.
3. Тренування у виконанні техніки штучного дихання методами Сільвестра Брошу, Холджера Нельсона.

Форма проведення заняття: практичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, показ, практичне виконання.

Місце проведення заняття: класна кімната.

Час проведення заняття: 45 хвилин.

Базові поняття й терміни: домедична допомога; штучна вентиляція легень; штучне дихання; метод рот до рота; метод рот до носа; методи Сільвестра Брошу та Холджера Нельсона.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедіа та відеоматеріали.

Хід уроку

№ з/п	Частина уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заключна частина				

Заняття 7. Непрямий масаж серця як спосіб відновлення діяльності серцево-судинної системи, методика його виконання

Навчально-виховна мета: ознайомити з особливостями проведення непрямого масажу серця як способом відновлення діяльності серцево-судинної системи; узагальнити знання щодо методів проведення штучної вентиляції легень; вивчити методику виконання непрямого масажу серця; особливості проведення непрямого масажу серця малютам; тренувати у виконанні техніки штучного дихання рот до носа; виховувати бажання допомагати іншим, ініціативність.

Навчальні питання

1. Обґрунтування та особливості непрямого масажу серця.
2. Правила та техніка виконання штучного масажу серця дорослим.
3. Правила та техніка виконання штучного масажу серця малятам.

Форма проведення заняття: практичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, показ, практичне виконання.

Місце проведення заняття: класна кімната.

Час проведення заняття: 45 хвилин.

Базові поняття й терміни: домедична допомога; раптова зупинка серця; непрямий масаж серця; серцево-судинна система.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедіа та відеоматеріали.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заклучна частина				

Заняття 8. Тренування у виконанні техніки відновлення діяльності серцево-судинної системи

Навчально-виховна мета: узагальнити знання особливостей проведення непрямого масажу серця дорослим та малятам; тренувати у виконанні проведення непрямого масажу серця дорослим та малятам; виховувати ініціативність, бажання доводити розпочату справу до кінця.

Навчальні питання

1. Техніка штучного масажу серця дорослим.
2. Техніка штучного масажу серця малятам.

Форма проведення заняття: практичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, показ, практичне виконання.

Місце проведення заняття: класна кімната.

Час проведення заняття: 45 хвилин.

Базові поняття й терміни: домедична допомога; непрямий масаж серця.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедіа та відеоматеріали.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заклучна частина				

Заняття 9. Застосування автоматичного зовнішнього дефібрилятора

Навчально-виховна мета: ознайомити з загальною характеристикою автоматичного зовнішнього дефібрилятора; вивчити послідовність дій при проведенні серцево-легеневої реанімації з використанням автоматичного зовнішнього дефібрилятора неметодичними працівниками; узагальнити знання щодо особливостей проведення непрямого масажу серця дорослим та дітям; тренувати у виконанні техніки відновлення діяльності серцево-судинної системи; виховувати ціннісне ставлення до здоров'я людини.

Навчальні питання

1. Загальна характеристика автоматичного зовнішнього дефібрилятора.
2. Послідовність дій при проведенні серцево-легеневої реанімації з використанням автоматичного зовнішнього дефібрилятора неметодичними працівниками.

Форма проведення заняття: теоретичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, показ, пояснення.

Місце проведення заняття: класна кімната.

Час проведення заняття: 45 хвилин.

Базові поняття й терміни: домедична допомога, раптова зупинка серця, автоматичний зовнішній дефібрилятор, серцево-легенева реанімація.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедіа та відеоматеріали.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заклучна частина				

Заняття 10. Техніка проведення реанімаційних заходів одним та двома рятувальниками

Навчально-виховна мета: ознайомити з особливостями проведення реанімаційних заходів одним та двома рятувальниками; тренувати у виконанні техніки проведення реанімаційних заходів одним та двома рятувальниками; виховувати бажання допомагати іншим, відповідальність за свої вчинки.

Навчальні питання

1. Тренування у виконанні техніки проведення реанімаційних заходів одним рятувальником.
2. Тренування у виконанні техніки проведення реанімаційних заходів двома рятувальниками.

Форма проведення заняття: практичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, показ, практичне виконання.

Місце проведення заняття: класна кімната.

Час проведення заняття: 45 хв.

Базові поняття й терміни: домедична допомога, раптова зупинка серця.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедіа та відеоматеріали.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заключна частина				

Заняття 11. Правила виклику бригади екстреної медичної допомоги

Навчально-виховна мета: ознайомити з основними положеннями наказу Міністерства охорони здоров'я України від 1.06.2009 р. № 370 щодо правил виклику бригади екстреної медичної допомоги; вивчити правила та обов'язки осіб, які викликають бригаду екстреної медичної допомоги; перелік випадків виклику бригади екстреної медичної допомоги; узагальнити знання особливостей проведення реанімаційних заходів одним та двома рятувниками; тренувати у виконанні техніки проведення реанімаційних заходів двома рятувниками; виховувати дбайливе та бережливе ставлення до здоров'я людини.

Навчальні питання

1. Основні положення наказу Міністерства охорони здоров'я України від 01.06.2009 р. № 370 щодо правил виклику бригади екстреної медичної допомоги.
2. Перелік випадків виклику бригади екстреної медичної допомоги.
3. Правила та обов'язки осіб, які викликають бригаду екстреної медичної допомоги.

Форма проведення заняття: теоретичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, пояснення.

Місце проведення заняття: класна кімната.

Час проведення заняття: 45 хвилин.

Базові поняття й терміни: домедична допомога; Закон України Про екстрену медичну допомогу.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедіа та відеоматеріали.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заключна частина				

Заняття 12. Визначення, усунення та запобігання головним чинникам, які загрожують життю постраждалого та оточуючих

Навчально-виховна мета: ознайомити з порядком визначення, усунення та запобігання головним чинникам, які загрожують життю постраждалого та оточуючих; узагальнити знання переліку випадків необхідності виклику бригади екстреної медичної допомоги; вивчити основні принципи надання домедичної допомоги; виховувати почуття відповідальності за збереження свого життя та життя постраждалих та оточуючих.

Навчальні питання

1. Визначення та мета домедичної допомоги при усуненні головних чинників, які загрожують життю постраждалого та оточуючих.
2. Правила дії під час домедичної допомоги.
3. Основні принципи домедичної допомоги.

Форма проведення заняття: теоретичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, пояснення.

Місце проведення заняття: класна кімната.

Час проведення заняття: 45 хвилин.

Базові поняття й терміни: домедична допомога; принципи домедичної допомоги.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедіа та відеоматеріали.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заклучна частина				

Тема 3. Домедична допомоги при порушенні прохідності дихальних шляхів та інших невідкладних станах.

Заняття 1. Причини порушення прохідності дихальних шляхів

Навчально-виховна мета: ознайомити з поняттям прохідності дихальних шляхів; вивчити причини виникнення порушення прохідності дихальних шляхів та їхні основні ознаки; узагальнити знання основних принципів домедичної допомоги при усуненні чинників, які загрожують життю та здоров'ю постраждалого та оточуючих; виховувати бажання допомагати іншим.

Навчальні питання

1. Поняття про прохідність дихальних шляхів.
2. Причини виникнення порушення прохідності дихальних шляхів.
3. Основні ознаки порушення прохідності дихальних шляхів.

Форма проведення заняття: теоретичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, пояснення.

Місце проведення заняття: класна кімната.

Час проведення заняття: 45 хвилин.

Базові поняття й терміни: домедична допомога; прохідність дихальних шляхів; невідкладні стани.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедіа та відеоматеріали.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заклучна частина				

Заняття 2. Основні прояви повної та неповної непрохідності верхніх дихальних шляхів

Навчально-виховна мета: ознайомити з основними проявами повної та неповної непрохідності верхніх дихальних шляхів; вивчити ознаки повного та неповного порушення прохідності дихальних шляхів; узагальнити знання про причини виникнення порушення прохідності дихальних шляхів; виховувати дбайливе та ціннісне ставлення до здоров'я та життя.

Навчальні питання

1. Ознаки повного порушення прохідності дихальних шляхів.
2. Ознаки неповного порушення прохідності дихальних шляхів.

Форма проведення заняття: теоретичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, пояснення.

Місце проведення заняття: класна кімната.

Час проведення заняття: 45 хвилин.

Базові поняття й терміни: домедична допомога; прохідність дихальних шляхів; повна та неповна непрохідність дихальних шляхів; невідкладні стани.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедіа та відеоматеріали.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заклучна частина				

Заняття 3. Алгоритм відновлення прохідності верхніх дихальних шляхів

Навчально-виховна мета: ознайомити з алгоритмом відновлення прохідності верхніх дихальних шляхів; вивчити правила дій щодо відновлення прохідності дихальних шляхів; узагальнити знання основних проявів повної та неповної непрохідності верхніх дихальних шляхів; тренувати у відновленні прохідності верхніх дихальних шляхів; виховувати бажання допомагати іншим в екстрених випадках та ситуаціях.

Навчальні питання

1. Правила дій щодо відновлення прохідності дихальних шляхів.
2. Алгоритм відновлення прохідності верхніх дихальних шляхів.
3. Тренування дій щодо алгоритму відновлення прохідності верхніх дихальних шляхів.

Форма проведення заняття: практичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, показ, практичне виконання.

Місце проведення заняття: класна кімната.

Час проведення заняття: 45 хвилин.

Базові поняття й терміни: домедична допомога; прохідність дихальних шляхів, відновлення прохідності дихальних шляхів; невідкладні стани.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедіа та відеоматеріали.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заклучна частина				

Заняття 4. Відновлення прохідності дихальних шляхів за допомогою прийому Хеймліка

Навчально-виховна мета: ознайомити з особливостями відновлення прохідності дихальних шляхів за допомогою прийому Хеймліка; вивчити алгоритм дій відновлення прохідності дихальних шляхів за допомогою прийому Хеймліка; узагальнити знання правил дій щодо відновлення прохідності дихальних шляхів; тренувати у виконанні техніки відновлення прохідності дихальних шляхів за допомогою прийому Хеймліка; виховувати наполегливість, прагнення доводити розпочату справу до кінця.

Навчальні питання

1. Алгоритм дій відновлення прохідності дихальних шляхів за допомогою прийому Хеймліка.
2. Тренування у виконанні техніки відновлення прохідності дихальних шляхів за допомогою прийому Хеймліка.

Форма проведення заняття: практичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, показ, практичне виконання.

Місце проведення заняття: класна кімната.

Час проведення заняття: 45 хвилин.

Базові поняття й терміни: домедична допомога; прохідність дихальних шляхів; відновлення прохідності дихальних шляхів; прийом Хеймліка.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедіа та відеоматеріали.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заклучна частина				

Заняття 5. Тренування у оцінці ознак порушення прохідності дихальних шляхів

Навчально-виховна мета: узагальнити знання ознак порушення повної та неповної прохідності дихальних шляхів; тренувати у оцінці ознак порушення прохідності дихальних шляхів та у виконанні техніки відновлення прохідності дихальних шляхів різними способами; виховувати відповідальність за збереження власного життя та оточуючих.

Навчальні питання

1. Тренування у оцінці ознак порушення прохідності дихальних шляхів.
2. Тренування у виконанні техніки відновлення прохідності дихальних шляхів різними способами.

Форма проведення заняття: практичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, показ, практичне виконання.

Місце проведення заняття: класна кімната

Час проведення заняття: 45 хв.

Базові поняття й терміни: домедична допомога, прохідність дихальних шляхів, порушення прохідності дихальних шляхів.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедія та відеоматеріали.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заклучна частина				

Заняття 6. Алгоритм надання допомоги при втраті свідомості

Навчально-виховна мета: ознайомити з поняттям непритомність, втрата свідомості; вивчити алгоритм дій домедичної допомоги при втраті свідомості; узагальнити знання ознак порушення повної та неповної прохідності дихальних шляхів; виховувати дбайливе та бережливе ставлення до свого здоров'я, відповідальність за свої вчинки.

Навчальні питання:

1. Поняття про непритомність. Ознаки втрати свідомості.
2. Алгоритм дій домедичної допомоги при втраті свідомості.

Форма проведення заняття: теоретичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, пояснення.

Місце проведення заняття: класна кімната

Час проведення заняття: 45 хв.

Базові поняття й терміни: домедична допомога, непритомність, втрата свідомості, ознаки втрати свідомості.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедія та відеоматеріали.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заклучна частина				

Заняття 7. Тренування у надання допомоги при втраті свідомості

Навчально-виховна мета: узагальнити знання основних ознак втрати свідомості; тренувати у наданні допомоги при втраті свідомості; виховувати почуття впевненості у правильності своїх дій, відповідальності за свої вчинки.

Навчальні питання:

1. Алгоритм дій домедичної допомоги при втраті свідомості.
2. Тренування у наданні допомоги при втраті свідомості.

Форма проведення заняття: практичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, показ, практичне виконання.

Місце проведення заняття: класна кімната

Час проведення заняття: 45 хв.

Базові поняття й терміни: домедична допомога, втрата свідомості.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедія та відеоматеріали.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заключна частина				

Заняття 8. Послідовність надання допомоги при різкому погіршенні загального стану

Навчально-виховна мета: ознайомити з поняттям термінальні стани, характеристикою термінальних станів (передагонія, термінальна пауза, агонія, клінічна смерть); вивчити ознаки правильного проведення реанімаційних заходів та особливості реанімації тяжкохворого; узагальнити знання алгоритму дій домедичної допомоги при втраті свідомості; тренувати у наданні допомоги при втраті свідомості; виховувати ціннісне ставлення до життя та здоров'я людини.

Навчальні питання:

1. Характеристика термінальних станів: передагонія, термінальна пауза, агонія, клінічна смерть. Особливості та правила домедичної допомоги при термінальних станах.
2. Ознаки правильного проведення реанімаційних заходів.
3. Особливості реанімації тяжкохворого.

Форма проведення заняття: теоретичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, пояснення.

Місце проведення заняття: класна кімната

Час проведення заняття: 45 хв.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедія та відеоматеріали.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заклучна частина				

Заняття 9. Тренування у надання допомоги при різкому погіршенні загального стану

Навчально-виховна мета: *узагальнити знання ознак правильного проведення реанімаційних заходів та особливостей реанімації тяжкохворого; тренувати в оцінці ознак різкого погіршення загального стану людини, у проведенні реанімаційних заходів при різкому погіршенні загального стану людини, у наданні допомоги при різкому погіршенні загального стану тяжкохворого; виховувати відповідальність за збереження життя потерпілого.*

Навчальні питання:

1. Тренування в оцінці ознак різкого погіршення загального стану людини.
2. Тренування у проведенні реанімаційних заходів при різкому погіршенні загального стану людини.
3. Тренування у наданні допомоги при різкому погіршенні загального стану тяжкохворого.

Форма проведення заняття: *практичне заняття.*

Метод проведення заняття: *розповідь, показ, практичне виконання.*

Місце проведення заняття: *класна кімната*

Час проведення заняття: *45 хв.*

Базові поняття й терміни: *домедична допомога, різке погіршення загального стану потерпілого, реанімаційні заходи.*

Обладнання та матеріальне забезпечення: *мультимедія та відеоматеріали.*

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заклучна частина				

Заняття 10. Основні причини виникнення судом, прояви, послідовність надання домедичної допомоги

Навчально-виховна мета: *ознайомити з поняттям судоми; вивчити основні причини виникнення різних видів судом; узагальнити знання ознак різкого погіршення загального стану людини; тренувати у наданні домедичної допомоги при судамах в ногах, при судамах внаслідок епілепсії, при судамах внаслідок високої температури тіла; виховувати бажання домотати іншим, впевненість у своїх діях.*

Навчальні питання:

1. Поняття про судоми та їх причини виникнення.
2. Домедична допомога при судамах в ногах.
3. Домедична допомога при судамах внаслідок епілепсії.
4. Домедична допомога при судамах внаслідок високої температури тіла.

Форма проведення заняття: практичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, показ, практичне виконання.

Місце проведення заняття: класна кімната

Час проведення заняття: 45 хв.

Базові поняття й терміни: домедична допомога, судоми.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедія та відеоматеріали.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заклучна частина				

Тема 4. Загальні поняття про травму. Механізм травми

Заняття 1. Поняття про травму. Види та класифікація травм

Навчально-виховна мета: ознайомити з поняттям травма, поранення, політравма; вивчити класифікацію травм, поранень та політравм; узагальнити знання про судоми та причини їх виникнення; виховувати ініціативність, самостійність, бажання допомагати людям.

Навчальні питання:

1. Поняття про травму. Класифікація травм.
2. Поняття про поранення, як раптове порушення здоров'я. Класифікація поранень.
3. Поняття про політравму. Види політравм.

Форма проведення заняття: теоретичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, пояснення.

Місце проведення заняття: класна кімната

Час проведення заняття: 45 хв.

Базові поняття й терміни: травма, механізм травми, поранення, політравма.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедія та відеоматеріали.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заклучна частина				

Заняття 2. Типи травм при дорожньо-транспортних пригодах та падінні з висоти

Навчально-виховна мета: ознайомити з основними типами травм, що виникають при дорожньо-транспортних пригодах та падінні з висоти; вивчити ознаки травм, що виникають при дорожньо-транспортних пригодах та падінні з висоти; узагальнити знання про види травм, поранень та політравм; виховувати почуття необхідності контролю за власними діями та вчинками.

Навчальні питання:

1. Типи травм, що виникають внаслідок ДТП.
2. Ознаки травм, що виникають внаслідок ДТП.
3. Типи та ознаки травм, що виникають внаслідок падіння з висоти.

Форма проведення заняття: теоретичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, пояснення.

Місце проведення заняття: класна кімната

Час проведення заняття: 45 хв.

Базові поняття й терміни: *травма, механізм травми.*

Обладнання та матеріальне забезпечення: *мультимедія та відеоматеріали.*

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заключна частина				

Заняття 3. Поняття про тупу та проникаючу травму

Навчально-виховна мета: *ознайомити з поняттями тупа травма та проникаюча травма та їх ознаками; вивчити принципи надання домедичної допомоги при тупій та проникаючій травмах; узагальнити знання про типи та ознаки травм, що виникають внаслідок падіння з висоти; тренувати у наданні домедичної допомоги при тупій та проникаючій травмах; виховувати впевненість у своїх діях при наданні домедичної допомоги потерпілому.*

Навчальні питання:

1. Поняття про тупу та проникаючу травму та їх ознаки.
2. Домедична допомога при тупій травмі.
3. Домедична допомога при проникаючій травмі.

Форма проведення заняття: *практичне заняття.*

Метод проведення заняття: *розповідь, показ, практичне виконання.*

Місце проведення заняття: *класна кімната*

Час проведення заняття: *45 хв.*

Базові поняття й терміни: *тупа травма, проникаюча травма, домедична допомога при тупій та проникаючій травмах.*

Обладнання та матеріальне забезпечення: *мультимедія та відеоматеріали.*

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заключна частина				

Заняття 4. Вплив мінно-вибухової травми на організм людини

Навчально-виховна мета: ознайомити з поняттям мінно-вибухова травма; вивчити різновиди та особливості мінно-вибухової травми, правила надання домедичної допомоги при мінно-вибуховій травмі; узагальнити знання про тупу та проникаючу травми та їх ознаки; тренувати у наданні домедичної допомоги при мінно-вибуховій травмі; виховувати почуття впевненості у своїх діях при наданні домедичної допомоги потерпілому.

Навчальні питання:

1. Поняття про мінно-вибухову травму.
2. Різновиди мінно-вибухової травми.
3. Домедична допомога при мінно-вибуховій травмі.

Форма проведення заняття: практичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, показ, практичне виконання.

Місце проведення заняття: класна кімната

Час проведення заняття: 45 хв.

Базові поняття й терміни: домедична допомога, мінно-вибухова травма.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедія та відеоматеріали.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заключна частина				

Заняття 5. Основні ознаки травм голови

Навчально-виховна мета: ознайомити з поняттям травма голови та основними видами травми голови; вивчити ознаки та симптоми травми голови; узагальнити знання про різновиди мінно-вибухової травми; тренувати у наданні домедичної допомоги при травмі голови; виховувати дбайливе ставлення до свого здоров'я.

Навчальні питання:

1. Основні види травми голови.
2. Ознаки та симптоми травми голови.
3. Домедична допомога при травмі голови.

Форма проведення заняття: практичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, показ, практичне виконання.

Місце проведення заняття: класна кімната

Час проведення заняття: 45 хв.

Базові поняття й терміни: домедична допомога, травма голови.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедія та відеоматеріали.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заклучна частина				

Заняття 6. Основні ознаки травм грудної клітки

Навчально-виховна мета: ознайомити з поняттям травма грудної клітки та її основними видами; вивчити ознаки та симптоми травми грудної клітки; узагальнити знання про основні види травми голови; тренувати у наданні домедичної допомоги при травмі грудної клітки; виховувати відповідальність за свої вчинки.

Навчальні питання:

1. Основні види травм грудної клітки.
2. Ознаки та симптоми травми грудної клітки.
3. Домедична допомога при травмі грудної клітки.

Форма проведення заняття: практичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, показ, практичне виконання.

Місце проведення заняття: класна кімната

Час проведення заняття: 45 хв.

Базові поняття й терміни: домедична допомога, травма грудної клітки.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедія та відеоматеріали.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заклучна частина				

Заняття 7. Основні ознаки травм живота

Навчально-виховна мета: ознайомити з поняттям травма живота та її основними видами; вивчити основні ознаки та симптоми травм живота; узагальнити знання про основні ознаки та симптоми травми грудної клітки тренувати у наданні домедичної допомоги при травмі живота; виховувати бажання допомагати потерпілим у критичних ситуаціях.

Навчальні питання:

1. Основні види травм живота.
2. Ознаки та симптоми травм живота.
3. Домедична допомога при травмі живота.

Форма проведення заняття: практичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, показ, практичне виконання.

Місце проведення заняття: класна кімната

Час проведення заняття: 45 хв.

Базові поняття й терміни: домедична допомога, травма живота.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедія та відеоматеріали.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заклучна частина				

Заняття 8. Основні ознаки травм скелетно-м'язевої системи

Навчально-виховна мета: ознайомити з поняттям травма скелетно-м'язевої системи та її основними видами; вивчити ознаки та симптоми травм скелетно-м'язевої системи; узагальнити знання про основні ознаки та симптоми травм живота; тренувати у наданні домедичної допомоги при травмі скелетно-м'язевої системи; виховувати ініціативність, впевненість у прийнятті правильного рішення при наданні домедичної допомоги.

Навчальні питання:

1. Основні види травм скелетно-м'язевої системи.
2. Ознаки та симптоми травм скелетно-м'язевої системи.
3. Домедична допомога при травмі скелетно-м'язевої системи.

Форма проведення заняття: практичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, показ, практичне виконання.

Місце проведення заняття: класна кімната

Час проведення заняття: 45 хв.

Базові поняття й терміни: домедична допомога, травма скелетно-м'язевої системи, скелетно-м'язева система.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедія та відеоматеріали.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заключна частина				

Заняття 9. Правила поведінки при знаходженні у потенційно небезпечному місці

Навчально-виховна мета: ознайомити з правилами поведінки при знаходженні у потенційно небезпечному місці; вивчити алгоритм дій при знаходженні у потенційно небезпечному місці (варіанти ситуацій); узагальнити знання про основні види травм скелетно-м'язової системи; виховувати почуття самоконтролю у стресових ситуаціях.

Навчальні питання:

1. Правила поведінки при знаходженні у потенційно небезпечному місці.
2. Алгоритм дій при знаходженні у потенційно небезпечному місці (варіанти ситуацій).

Форма проведення заняття: теоретичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, пояснення.

Місце проведення заняття: класна кімната

Час проведення заняття: 45 хв.

Базові поняття й терміни: потенційно-небезпечне місце.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедія та відеоматеріали.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заключна частина				

Заняття 10. Правила поведінки при виявленні небезпечних предметів

Навчально-виховна мета: ознайомити з правилами поведінки при виявленні вибухонебезпечного або зовні схожого з ним предмета; вивчити заходи безпеки при виявленні вибухонебезпечних предметів; узагальнити знання правил поведінки при знаходженні у потенційно небезпечному місці; виховувати почуття самоконтролю та впевненості у своїх діях в надзвичайних ситуаціях.

Навчальні питання:

1. Правила поведінки при виявленні вибухонебезпечного або зовні схожого з ним предмета.
2. Заходи безпеки при виявленні вибухонебезпечних предметів.

Форма проведення заняття: *теоретичне заняття.*

Метод проведення заняття: *розповідь, пояснення.*

Місце проведення заняття: *класна кімната*

Час проведення заняття: *45 хв.*

Базові поняття й терміни: *небезпечні предмети, вибухонебезпечні предмети, потенційно-небезпечне місце.*

Обладнання та матеріальне забезпечення: *мультимедія та відеоматеріали.*

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заклучна частина				

Резерв часу (1 година) 1 урок, щодо вибору теми та заняття на розсуд вчителя

2 СЕМЕСТР

РОЗДІЛ «ОСНОВИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ»

Тема 1. Надзвичайні ситуації мирного та воєнного часу та загроза їх виникнення

Заняття 1. Єдина державна система цивільного захисту

Навчально-виховна мета: ознайомити з законодавчим, нормативно-правовим забезпеченням та функціонуванням єдиної державної системи цивільного захисту; вивчити складові єдиної державної системи цивільного захисту; виховувати почуття поваги та відповідальності до законодавства України.

Навчальні питання:

1. Складові єдиної державної системи цивільного захисту.
2. Законодавче та нормативно-правове забезпечення.
3. Функціонування єдиної державної системи цивільного захисту.

Форма проведення заняття: теоретичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, бесіда, пояснення.

Місце проведення заняття: класна кімната.

Час проведення заняття: 45 хв.

Базові поняття й терміни: складові єдиної державної системи цивільного захисту, законодавче та нормативно-правове забезпечення, функціонування єдиної державної системи цивільного захисту.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедія, відеоматеріали, плакат Цивільний захист

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заклучна частина				

Тема 2. Надзвичайні ситуації природного, техногенного, воєнного і соціально-політичного характеру

Заняття 1. Причини виникнення та класифікація надзвичайних ситуацій

Навчально-виховна мета: ознайомити з надзвичайними ситуаціями природного, техногенного, воєнного і соціально-політичного характеру та причинами їх виникнення; вивчити поняття надзвичайна ситуація та її класифікацію; узагальнити знання з основ цивільного захисту; виховувати почуття впевненості у значимості знань з основ цивільного захисту.

Навчальні питання:

1. Поняття про надзвичайну ситуацію.
2. Причини виникнення надзвичайних ситуацій.
3. Класифікація надзвичайних ситуацій.

Форма проведення заняття: теоретичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, бесіда, пояснення.

Місце проведення заняття: класна кімната.

Час проведення заняття: 45 хв.

Базові поняття й терміни: поняття про надзвичайну ситуацію, причини виникнення надзвичайних ситуацій, класифікація надзвичайних ситуацій.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедія.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заключна частина				

Заняття 2. Ознаки та рівні надзвичайних ситуацій

Навчально-виховна мета: ознайомити з загальними ознаками та рівнями надзвичайних ситуацій; вивчити загальні ознаки надзвичайних ситуацій; узагальнити знання з основ цивільного захисту; виховувати почуття впевненості у значимості знань з основ цивільного захисту.

Навчальні питання:

1. Загальні ознаки надзвичайних ситуацій.
2. Рівні надзвичайних ситуацій.

Форма проведення заняття: теоретичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, бесіда, пояснення.

Місце проведення заняття: класна кімната.

Час проведення заняття: 45 хв.

Базові поняття й терміни: загальні ознаки надзвичайних ситуацій, рівні надзвичайних ситуацій.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедія.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заключна частина				

Заняття 3. Джерела небезпечних ситуацій у військовий час

Навчально-виховна мета: ознайомити з джерелами небезпечних ситуацій у військовий час, надзвичайною антисанітарною обстановкою під час ведення бойових дій; узагальнити знання з основ цивільного захисту; виховувати почуття впевненості у значимості знань з основ цивільного захисту.

Навчальні питання:

- Зброя, як джерело надзвичайних ситуацій у військовий час.
- Надзвичайна антисанітарна обстановка під час ведення бойових дій.

Форма проведення заняття: теоретичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, бесіда, пояснення.

Місце проведення заняття: класна кімната.

Час проведення заняття: 45 хв.

Базові поняття й терміни: зброя, як джерело надзвичайних ситуацій у військовий час, надзвичайна антисанітарна обстановка під час ведення бойових дій.

Обладнання та матеріальне забезпечення: плакат Основи цивільного захисту, мультимедія.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заключна частина				

Заняття 4. Надзвичайні ситуації соціально-політичного характеру

Навчально-виховна мета: ознайомити з надзвичайними ситуаціями соціально-політичного характеру, використанням вибухових пристроїв у громадських місцях та виявленням застарілих боєприпасів; вивчити особливості та порядок дій під час виявлення застарілих боєприпасів; узагальнити знання з основ цивільного захисту; виховувати почуття впевненості у значимості знань з основ цивільного захисту.

Навчальні питання:

1. Використання вибухових пристроїв у громадських місцях.
2. Виявлення застарілих боєприпасів.
3. Захоплення заручників.

Форма проведення заняття: практичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, пояснення.

Місце проведення заняття: класна кімната.

Час проведення заняття: 45 хв.

Базові поняття й терміни: використання вибухових пристроїв у громадських місцях, виявлення застарілих боєприпасів, захоплення заручників..

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедія.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заклучна частина				

Заняття 5. Надзвичайні ситуації, які характерні для регіону, їх наслідки для життєдіяльності населення та суб'єктів господарювання

Навчально-виховна мета: ознайомити з об'єктами господарської діяльності, як загрозою виникнення виробничої аварії; наслідками надзвичайних ситуацій для життєдіяльності населення та суб'єктів господарювання; узагальнити знання з основ цивільного захисту; виховувати почуття впевненості у значимості знань з основ цивільного захисту.

Навчальні питання:

1. Об'єкти господарської діяльності як загроза виникнення виробничої аварії.
2. Наслідки надзвичайних ситуацій для життєдіяльності населення та суб'єктів господарювання.

Форма проведення заняття: практичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, бесіда, пояснення.

Місце проведення заняття: класна кімната.

Час проведення заняття: 45 хв.

Базові поняття й терміни: об'єкти господарської діяльності як загроза виникнення виробничої аварії, наслідки надзвичайних ситуацій для життєдіяльності населення та суб'єктів господарювання.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедія.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заклучна частина				

Заняття 6. Потенційно небезпечні об'єкти міста (району) та їх коротка характеристика

Навчально-виховна мета: ознайомити з потенційно небезпечними об'єктами населених пунктів та їх характеристикою; узагальнити знання з надзвичайних ситуацій, які характерні для регіону; виховувати уважність, зосередженість, почуття впевненості у значимості знань з основ цивільного захисту.

Навчальні питання:

1. Характеристика вибухопожежонебезпечних об'єктів.
2. Характеристика хімічно небезпечних об'єктів.
3. Характеристика радіоційнонебезпечних об'єктів.

Форма проведення заняття: теоретичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, бесіда, пояснення.

Місце проведення заняття: класна кімната.

Час проведення заняття: 45 хв.

Базові поняття й терміни: характеристика вибухопожежонебезпечних об'єктів, характеристика хімічно небезпечних об'єктів, характеристика радіоційнонебезпечних об'єктів..

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедія.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заклучна частина				

Заняття 7. Попередження виникнення можливих надзвичайних ситуацій

Навчально-виховна мета: ознайомити з основними заходами щодо попередження виникнення можливих надзвичайних ситуацій; вивчити права та обов'язки громадян у сфері цивільного захисту; узагальнити знання з основ цивільного захисту; виховувати почуття впевненості у значимості знань з основ цивільного захисту.

Навчальні питання:

1. Попередження виникнення надзвичайних ситуацій
2. Основні заходи, щодо попередження виникнення можливих надзвичайних ситуацій.
3. Права та обов'язки громадян у сфері цивільного захисту.

Форма проведення заняття: практичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, бесіда, пояснення.

Місце проведення заняття: класна кімната.

Час проведення заняття: 45 хв.

Базові поняття й терміни: попередження виникнення надзвичайних ситуацій, основні заходи, щодо попередження виникнення можливих надзвичайних ситуацій, права та обов'язки громадян у сфері цивільного захисту.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедія.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заключна частина				

Тема 5. Надання домедичної допомоги при кровотечах

Заняття 1. Види кровотеч

Навчально-виховна мета: ознайомити з видами кровотеч та їх характеристикою; вивчити поняття зовнішня кровотеча та внутрішня кровотеча, їх особливостями; виховувати ціннісне ставлення до власного життя та здоров'я.

Навчальні питання:

1. Зовнішня кровотеча її характеристика та види.
2. Внутрішня кровотеча її характеристика та види.

Форма проведення заняття: теоретичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, пояснення.

Місце проведення заняття: класна кімната

Час проведення заняття: 45 хв.

Базові поняття й терміни: кровотеча, внутрішня кровотеча, зовнішня кровотеча.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедія та відеоматеріали.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заклучна частина				

Заняття 2. Ознаки та швидке розпізнавання загрозової для життя кровотечі

Навчально-виховна мета: ознайомити з ознаками загрозової для життя кровотечі; вивчити основні правила розпізнавання загрозової для життя кровотечі; узагальнити знання про зовнішню та внутрішню кровотечі; виховувати почуття впевненості у своїх діях та при прийнятті правильного рішення.

Навчальні питання:

1. Ознаки загрозової для життя кровотечі.
2. Розпізнавання загрозової для життя кровотечі.

Форма проведення заняття: теоретичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, пояснення.

Місце проведення заняття: класна кімната

Час проведення заняття: 45 хв.

Базові поняття й терміни: кровотеча, зовнішня кровотеча, внутрішня кровотеча, загрозова для життя кровотеча.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедія та відеоматеріали.

Хід уроку

№ з/п	Частина уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заклучна частина				

Заняття 3. Алгоритм дій при кровотечі

Навчально-виховна мета: вивчити алгоритм дій при артеріальній та капілярній кровотечах; узагальнити знання ознак загрозової для життя кровотечі; тренувати в умінні надання домедичної допомоги при артеріальній та капілярній кровотечах.

Навчальні питання:

1. Алгоритм дій та домедична допомога при артеріальній кровотечі.
2. Алгоритм дій та домедична допомога при капілярній кровотечі

Форма проведення заняття: практичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, показ, практичне виконання.

Місце проведення заняття: класна кімната

Час проведення заняття: 45 хв.

Базові поняття й терміни: домедична допомога, артеріальна та капілярна кровотечі.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедія та відеоматеріали, сумка медична, пакет перев'язувальний індивідуальний.

Хід уроку

№ з/п	Частина уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заклучна частина				

Заняття 4. Техніка застосування прямого тиску на рану

Навчально-виховна мета: ознайомити з методом пальцевого притиснення та його особливостями; вивчити місця затискання артерій; узагальнити знання про алгоритм дій надання домедичної допомоги при артеріальній кровотечі; виховувати уважність, самостійність.

Навчальні питання:

1. Особливості методу пальцевого притиснення.
2. Місця затискання артерій.

Форма проведення заняття: теоретичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, пояснення.

Місце проведення заняття: класна кімната

Час проведення заняття: 45 хв.

Базові поняття й терміни: домедична допомога, прямий тиск на рану, місце затискання артерій, метод пальцевого притиснення.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедія та відеоматеріали.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заключна частина				

Заняття 5. Тренування у діях при застосуванні прямого тиску на рану

Навчально-виховна мета: узагальнити знання про застосування прямого тиску на рану та метод пальцевого притиснення; тренувати у наданні домедичної допомоги при кровотечі (поранення обличчя, голови, шиї, кровотеча в районі плеча і плечового пояса, передпліччя, кровотеча з ран стегна, гомілки і стопи) методом пальцевого притиснення на артерію виховувати впевненість у своїх діях при наданні домедичної допомоги потерпілому.

Навчальні питання:

1. Домедична допомога при кровотечі (поранення обличчя, голови, шиї) методом пальцевого притиснення на артерію
2. Домедична допомога при кровотечі (кровотеча в районі плеча і плечового пояса, передпліччя) методом пальцевого притиснення на артерію.
3. Домедична допомога при кровотечі (кровотеча з ран стегна, гомілки і стопи) методом пальцевого притиснення на артерію.

Форма проведення заняття: практичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, показ, практичне виконання.

Місце проведення заняття: класна кімната

Час проведення заняття: 45 хв.

Базові поняття й терміни: домедична допомога, прямий тиск на рану, метод пальцевого притиснення на артерію.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедія та відеоматеріали.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заключна частина				

Заняття 6. Техніка накладання турнікета на верхні та нижні кінцівки

Навчально-виховна мета: ознайомити з алгоритмом накладання кровоспинного турнікету на верхні та нижні кінцівки; узагальнити знання про надання допомоги при кровотечі методом пальцевого притиснення на артерію; тренувати у наданні домедичної допомоги при кровотечах з допомогою турнікету; виховувати почуття відповідальності за свої вчинки при наданні домедичної допомоги.

Навчальні питання:

1. Алгоритм накладання кровоспинного турнікету.
2. Домедична допомога при кровотечах з допомогою турнікету.

Форма проведення заняття: практичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, показ, практичне виконання.

Місце проведення заняття: класна кімната

Час проведення заняття: 45 хв.

Базові поняття й терміни: домедична допомога, кровоспинний турнікет, кровотеча.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедія та відеоматеріали, турнікет

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заклучна частина				

Заняття 7. Тренування техніки накладання турнікета на верхні кінцівки

Навчально-виховна мета: вивчити алгоритм накладання турнікету на верхні кінцівки; узагальнити знання алгоритму накладання кровоспинного турнікету на верхні та нижні кінцівки; тренувати у накладанні турнікета на верхні кінцівки; виховувати почуття відповідальності за життя та здоров'я потерпілого.

Навчальні питання:

1. Алгоритм накладання турнікету на верхні кінцівки.
2. Тренування техніки накладання турнікета на верхні кінцівки.

Форма проведення заняття: практичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, показ, практичне виконання.

Місце проведення заняття: класна кімната

Час проведення заняття: 45 хв.

Базові поняття й терміни: домедична допомога, кровоспинний турнікет, кровотеча.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедія та відеоматеріали, турнікет.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заключна частина				

Заняття 8. Тренування техніки накладання турнікета на нижні кінцівки

Навчально-виховна мета: вивчити алгоритм накладання турнікету на нижні кінцівки; узагальнити знання алгоритму накладання турнікету на верхні кінцівки; тренувати у накладанні турнікета на нижні кінцівки; виховувати почуття впевненості у своїх діях при накладанні кровоспинного джгута.

Навчальні питання:

1. Алгоритм накладання турнікету на нижні кінцівки.
2. Тренування техніки накладання турнікета на нижні кінцівки.

Форма проведення заняття: практичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, показ, практичне виконання.

Місце проведення заняття: класна кімната

Час проведення заняття: 45 хв.

Базові поняття й терміни: домедична допомога, кровоспинний турнікет, кровотеча.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедія та відеоматеріали, турнікет.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заключна частина				

Заняття 9. Техніка тампонування рани

Навчально-виховна мета: ознайомити з поняттям тампонування рани та варіантами її застосування; вивчити особливості техніки тугої тампонади рани узагальнити знання алгоритму накладання турнікету на нижні кінцівки; виховувати ціннісне ставлення до життя та здоров'я людини.

Навчальні питання:

1. Поняття про тампонування рани та варіанти її застосування.
2. Техніка тугої тампонади рани.

Форма проведення заняття: теоретичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, пояснення.

Місце проведення заняття: класна кімната

Час проведення заняття: 45 хв.

Базові поняття й терміни: домедична допомога, тампонування рани, туга тампонада рани, кровотеча.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедія та відеоматеріали, стерильний тампон та пінцет, бинт.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заклучна частина				

Заняття 10. Тренування техніки тампонування рани

Навчально-виховна мета: вивчити алгоритм тампонування рани; узагальнити знання про варіанти застосування тампонування рани; тренувати у вмінні тампонувати рану; виховувати відповідальне ставлення до прийняття правильного рішення при наданні домедичної допомоги.

Навчальні питання:

1. Алгоритм тампонування рани.
2. Тренування техніки тампонування рани.

Форма проведення заняття: практичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, показ, практичне виконання.

Місце проведення заняття: класна кімната

Час проведення заняття: 45 хв.

Базові поняття й терміни: домедична допомога, тампонування рани, туга тампонада рани, кровотеча.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедія та відеоматеріали, стерильний тампон та пінцет, бинт.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заклучна частина				

Заняття 11. Техніка накладання компресійної пов'язки

Навчально-виховна мета: ознайомити з поняттям компресійна пов'язка та її особливостями; вивчити техніку накладання компресійної пов'язки; узагальнити знання алгоритму тампонування рани; виховувати бажання допомагати іншим людям.

Навчальні питання:

1. Поняття про компресійну пов'язку та її особливості.
2. Техніка накладання компресійної пов'язки.

Форма проведення заняття: *теоретичне заняття.*

Метод проведення заняття: *розповідь, пояснення.*

Місце проведення заняття: *класна кімната*

Час проведення заняття: *45 хв.*

Базові поняття й терміни: *домедична допомога, тампонування рани, туга тампонада рани, кровотеча.*

Обладнання та матеріальне забезпечення: *мультимедія та відеоматеріали, бинт марлевий.*

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заклучна частина				

Заняття 12. Тренування техніки накладання компресійної пов'язки

Навчально-виховна мета: *вивчити алгоритм накладання компресійної пов'язки при кровотечах; узагальнити знання про компресійну пов'язку та її особливості; тренувати у техніці накладання компресійної пов'язки; виховувати почуття впевненості у своїх діях, самостійність.*

Навчальні питання:

1. *Алгоритм накладання компресійної пов'язки.*
2. *Тренування техніки накладання компресійної пов'язки.*

Форма проведення заняття: *практичне заняття.*

Метод проведення заняття: *розповідь, показ, практичне виконання.*

Місце проведення заняття: *класна кімната*

Час проведення заняття: *45 хв.*

Базові поняття й терміни: *домедична опомога, кровотеча, компресійна пов'язка.*

КОбладнання та матеріальне забезпечення: *мультимедія та відеоматеріали, бинт марлевий.*

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заклучна частина				

Тема 6. Домедична допомога при травмах окремих анатомічних ділянок

Заняття 1. Поняття про переломи кісток, їх класифікація

Навчально-виховна мета: ознайомити з поняттям переломи кісток; вивчити класифікацію переломів кісток; узагальнити знання алгоритму накладання компресійної пов'язки; виховувати ціннісне ставлення до власного здоров'я та життя.

Навчальні питання:

1. Поняття про переломи кісток.
2. Класифікація переломів кісток.

Форма проведення заняття: теоретичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, пояснення.

Місце проведення заняття: класна кімната

Час проведення заняття: 45 хв.

Базові поняття й терміни: домедична допомога, травма, анатомічна ділянка, переломи кісток.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедія та відеоматеріали.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заклучна частина				

Заняття 2. Ознаки переломів

Навчально-виховна мета: ознайомити з характеристикою процесів зрощення переломів кісток; вивчити основні ознаки переломів кісток; узагальнити знання класифікації переломів кісток; тренувати в умінні розпізнавати переломи кісток; виховувати дбайливе ставлення до свого здоров'я.

Навчальні питання:

1. Основні ознаки переломів.
2. Характеристика процесів зрощення переломів кісток.

Форма проведення заняття: теоретичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, пояснення.

Місце проведення заняття: класна кімната

Час проведення заняття: 45 хв.

Базові поняття й терміни: домедична допомога, травма, анатомічна ділянка, переломи кісток.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедія та відеоматеріали.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заклучна частина				

Заняття 3. Вивихи суглобів, їх класифікація. Ознаки вивихів

Навчально-виховна мета: ознайомити з поняттям вивих та його характеристикою; вивчити класифікацію та ознаки вивихів суглобів; узагальнити знання про основні ознаки переломів; тренувати в умінні розпізнавати вивихи суглобів; виховувати бережливе та дбайливе ставлення до свого здоров'я.

Навчальні питання:

1. Поняття про вивихи.
2. Класифікація вивихів.
3. Ознаки вивихів.

Форма проведення заняття: теоретичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, пояснення.

Місце проведення заняття: класна кімната

Час проведення заняття: 45 хв.

Базові поняття й терміни: домедична допомога, суглоб, вивих, травма, анатомічна ділянка.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедія та відеоматеріали.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заклучна частина				

Заняття 4. Порядок надання домедичної допомоги при переломах і вивихах

Навчально-виховна мета: вивчити порядок надання домедичної допомоги при переломах і вивихах; узагальнити знання про вивихи суглобів та їх ознаки; тренувати в умінні надавати домедичну допомогу при переломах та вивихах; виховувати впевненість в своїх діях при наданні домедичної допомоги потерпілому.

Навчальні питання:

1. Домедична допомога при переломах.
2. Домедична допомога при вивихах.

Форма проведення заняття: практичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, показ, практичне виконання.

Місце проведення заняття: класна кімната.

Час проведення заняття: 45 хв.

Базові поняття й терміни: домедична допомога, травма, анатомічна ділянка, вивих, перелом.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедія та відеоматеріали, бинт марлевий, шина, підручні засоби.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заклучна частина				

Заняття 5. Особливості накладання шин на верхню кінцівку

Навчально-виховна мета: ознайомити з характеристикою та видами шин, особливостями іммобілізації потерпілого при травмах верхніх кінцівок (перелом плеча та передпліччя); вивчити порядок іммобілізації потерпілого при травмах верхніх кінцівок; узагальнити знання про надання домедичної допомоги при переломах та вивихах; тренувати в умінні накладання шини на верхню кінцівку; виховувати відповідальність за свої дії та наполегливість.

Навчальні питання:

1. Іммобілізація, як основний прийом першої домедичної допомоги. Характеристика та види шин.
2. Іммобілізація потерпілого (перелом плеча)
3. Іммобілізація потерпілого (перелом передпліччя)

Форма проведення заняття: практичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, показ, практичне виконання.

Місце проведення заняття: класна кімната

Час проведення заняття: 45 хв.

Базові поняття й терміни: домедична допомога, травма, анатомічна ділянка, перелом плеча, перелом передпліччя, шина, іммобілізація.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедія та відеоматеріали, бинт, косинка медична, шина Крамера, підручні засоби для шин.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заклучна частина				

Заняття 6. Особливості накладання шин на нижню кінцівку

Навчально-виховна мета: ознайомити з особливостями іммобілізації потерпілого при травмах нижніх кінцівок; вивчити особливості іммобілізації потерпілого при травмах нижніх кінцівок (перелом стегна та гомілки); узагальнити знання про порядок іммобілізації потерпілого при травмах верхніх кінцівок; тренувати в умінні накладати шини на нижні кінцівки; виховувати самостійність, впевненість у своїх діях при накладанні шини.

Навчальні питання:

1. Іммобілізація потерпілого (перелом стегна)
2. Іммобілізація потерпілого (перелом гомілки)

Форма проведення заняття: практичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, показ, практичне виконання.

Місце проведення заняття: класна кімната

Час проведення заняття: 45 хв.

Базові поняття й терміни: домедична допомога, травма, анатомічна ділянка, перелом стегна, перелом гомілки, шина, іммобілізація.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедія та відеоматеріали, бинт, косинка медична, шина Крамера, підручні засоби для шин.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заклучна частина				

Заняття 7. Алгоритм надання домедичної допомоги при травмі голови

Навчально-виховна мета: ознайомити з особливостями надання домедичної допомоги при травмах голови; вивчити алгоритм надання домедичної допомоги при травмі голови; узагальнити знання про особливості іммобілізації потерпілого при травмах нижніх кінцівок; тренувати у наданні домедичної допомоги при травмі голови; виховувати відповідальність та впевненість у своїх діях при наданні допомоги потерпілому.

Навчальні питання:

1. Алгоритм надання домедичної допомоги при травмі голови.
2. Домедична допомога при травмі голови.

Форма проведення заняття: практичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, показ, практичне виконання.

Місце проведення заняття: класна кімната

Час проведення заняття: 45 хв.

Базові поняття й терміни: домедична допомога, анатомічна ділянка, травма, травма голови.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедія та відеоматеріали, бинт, шина Крамера.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заклучна частина				

Заняття 8. Алгоритм надання домедичної допомоги при травмі хребта

Навчально-виховна мета: ознайомити з особливостями надання домедичної допомоги при травмі хребта; вивчити порядок надання домедичної допомоги при травмі хребта; узагальнити знання алгоритму надання домедичної допомоги при травмі голови; тренувати в умінні надавати домедичну допомогу при травмі хребта; виховувати почуття відповідальності за збереження здоров'я та життя потерпілого.

Навчальні питання:

1. Алгоритм надання домедичної допомоги при травмі хребта.
2. Домедична допомога при травмі хребта.

Форма проведення заняття: практичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, показ, практичне виконання.

Місце проведення заняття: класна кімната

Час проведення заняття: 45 хв.

Базові поняття й терміни: домедична допомога, травма, анатомічна ділянка, травма хребта.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедія та відеоматеріали.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заклучна частина				

Заняття 9. Алгоритм надання домедичної допомоги при травмі грудної клітки

Навчально-виховна мета: ознайомити з особливостями надання домедичної допомоги при травмі грудної клітки; вивчити алгоритм надання домедичної допомоги при травмі грудної клітки; узагальнити знання алгоритму надання домедичної допомоги при травмі хребта; тренувати в умінні надавати домедичну допомогу при травмі грудної клітки; виховувати самостійність, впевненість у своїх діях.

Навчальні питання:

1. Алгоритм надання домедичної допомоги при травмі грудної клітки.
2. Домедична допомога при травмі грудної клітки.

Форма проведення заняття: практичне заняття.

Метод проведення заняття: розповідь, показ, практичне виконання.

Місце проведення заняття: класна кімната

Час проведення заняття: 45 хв.

Базові поняття й терміни: домедична допомога, травма, анатомічна ділянка, травма грудної клітки.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедія та відеоматеріали.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заклучна частина				

Заняття 10. Алгоритм надання домедичної допомоги при травмі живота

Навчально-виховна мета: ознайомити з особливостями надання домедичної допомоги при травмі живота; вивчити алгоритм надання домедичної допомоги при травмі живота; узагальнити знання про порядок надання допомоги при травмі грудної клітки; тренувати в умінні надавати домедичну допомогу при травмі живота; виховувати ініціативність, впевненість при прийнятті рішень.

Навчальні питання:

1. Алгоритм надання домедичної допомоги при травмі живота.
2. Домедична допомога при травмі живота.
3. Форма проведення заняття: практичне заняття.
4. Метод проведення заняття: розповідь, показ, практичне виконання.
5. Місце проведення заняття: класна кімната

Час проведення заняття: 45 хв.

Базові поняття й терміни: домедична допомога, травма, анатомічна ділянка, травма живота.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедія та відеоматеріали, бинт, косинка медична.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заклучна частина				

Заняття 11. Порядок надання допомоги при травмі очей

Навчально-виховна мета: ознайомити з особливостями допомоги при травмі очей; вивчити порядок надання домедичної допомоги при травмі очей; узагальнити знання з надання домедичної допомоги при травмі живота; тренувати у вмінні надавати домедичну допомогу при травмі очей; виховувати бажання допомагати іншій людині у випадку травми чи пораненні.

Навчальні питання:

1. Порядок надання допомоги при травмі очей.
2. Домедична допомога при травмі очей
3. Форма проведення заняття: практичне заняття.
4. Метод проведення заняття: розповідь, показ, практичне виконання.
5. Місце проведення заняття: класна кімната

Час проведення заняття: 45 хв.

Базові поняття й терміни: домедична допомога, травма, анатомічна ділянка, травма очей.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедія та відеоматеріали, бинт.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заклучна частина				

Заняття 12. Тренування у наданні допомоги при переломах

Навчально-виховна мета: узагальнити знання про порядок надання домедичної допомоги при травмі очей; тренувати у наданні допомоги при переломах верхніх та нижніх кінцівок; виховувати ініціативність, впевненість у своїх діях при наданні домедичної допомоги.

Навчальні питання:

1. Тренування у наданні допомоги при переломах верхніх кінцівок.
2. Тренування у наданні допомоги при переломах нижніх кінцівок.
3. Форма проведення заняття: практичне заняття.
4. Метод проведення заняття: розповідь, показ, практичне виконання.

Місце проведення заняття: класна кімната

Час проведення заняття: 45 хв.

Базові поняття й терміни: домедична допомога, травма, анатомічна ділянка, перелом верхніх та нижніх кінцівок.

Обладнання та матеріальне забезпечення: мультимедія та відеоматеріали, бинт, косинка медична, шина Крамера, підручні засоби для шин.

Хід уроку

№ з/п	Частини уроку Навчальні питання	Час	Короткий зміст матеріалу	Дії вчителя та учнів під час уроку	Міжпредметні зв'язки
I	Вступна частина				
II	Основна частина Організація заняття				
III	Заклучна частина				

Резерв (+3 години) часу, а саме 3 уроки на теми та заняття які обере вчитель, що не допрацьовано за семестр.

Література

1. Програма «Захист Вітчизни» / В. М. Лелека та інші Наказ МОН України від 23.10.2017 № 1407 – К., 2017. Захист Вітчизни. Курс навчання 10 клас. Розробки уроків. (Майстер-клас) / В. М. Лелека, Е. В. Винограденко. – Х.:Вид-во «Ранок», 2011. – 256с.
2. Організація та методика викладання предмету «Захист Вітчизни» : Посібник. Колектив авторів. – Миколаїв : РАЛ-поліграфія, 2014. – 176с.
3. Міненко М.І. Захист Вітчизни «Основи медичних знань»: збірка, підручники: для 10 класу ЗНЗ, рівень стандарту; для 11 класу ЗНЗ, рівень стандарту, академічний рівень, профільний рівень, 2011 р. – 416 с.

